

TYÖELÄMÄ- JA TASA- ARVOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 1/2008 vp

Hallituksen esitys 95. kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän työturvallisuuden ja -terveyden edistämistä koskevan yleissopimuksen nro 187 hyväksymisestä ja laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä helmikuuta 2008 lähettänyt työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen 95. kansainvälisen työkonferenssin hyväksymän työturvallisuuden ja -terveyden edistämistä koskevan yleissopimuksen nro 187 hyväksymisestä ja laiksi yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 174/2007 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- johtaja Leo Suomaa ja hallitussihteeri Hanna-Mari Pekuri, sosiaali- ja terveysministeriö
- hallitusneuvos Raili Kangasperko, työ- ja elinkeinoministeriö
- työympäristöasiantuntija Raili Perimäki, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- asiantuntija Katja Leppänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK.

HALLITUKSEN ESITYS

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleiskokous eli Kansainvälinen työkonferenssi hyväksyi vuonna 2006 työturvallisuuden ja -terveyden edistämistä koskevan yleissopimuksen ja siihen liittyvän suosituksen. Yleissopimuksen tarkoituksena on työturvallisuuden ja -terveyden edistäminen ja jatkuva parantaminen työtapaturmien, ammattitautien ja työperäisten kuolemantapausten ehkäisemiseksi. Tätä tarkoitusta varten jäsenvaltion on laadittava kansallinen toimintapolitiikka, järjestelmä sekä ohjelma yhteistyössä työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kanssa.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi yleissopimuksen ja lain yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Suomen lainsäädäntö vastaa yleissopimuksen määräyksiä, eikä sen hyväksyminen edellytä lainsäädännöllisiä muutoksia.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että yleissopimusta täydentävä suositus saatetaan eduskunnan tietoon otettavaksi huomioon tulevassa lainvalmistelutyössä, jos se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa sopimuksen ja siihen liittyvän lakiehdotuksen hyväksymistä sekä suosituksen ottamista mahdollisuuksien mukaan huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä.

Käsiteltävänä oleva kansainvälisen työkonferenssin hyväksymä työturvallisuuden ja -terveyden edistämistä koskeva yleissopimus n:o 187 täydentää näitä kysymyksiä käsitteleviä aiempia yleissopimuksia, erityisesti työturvallisuutta ja -terveyttä sekä työympäristöä koskevaa sopimusta n:o 155. Sopimus tähdentää työturvallisuuden ja työterveyden jatkuvaa parantamista kaikilla tasoilla, kansallisen järjestelmän kehittämistä sekä yhteistyötä työturvallisuuden ja työterveyden edistämisessä. Sopimuksen mukaan jokaisen jäsenvaltion tulee edistää työympäristön turvallisuutta ja terveyttä laatimalla yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa kansallinen toimintapolitiikka, kansallinen järjestelmä ja kansallinen ohjelma. Sopimukseen liittyvässä suosituksessa n:o 197 käsitellään tarkemmin muun muassa kansallisen toimintapolitiikan ja työturvallisuus- ja työterveysohjelman tavoitteita ja sisältöä.

Valiokunta pitää työturvallisuuden edistämistä ja työsuojelun tehostamista erittäin tärkeänä. On suurta inhimillistä ja kansantaloudellista tuhlausta menettää ihmishenkiä ja valtava määrä työtunteja ehkäistävissä olevien työtapaturmien ja ammattitautien takia.

Tilastotietojen mukaan työtapaturmien ja ammattitautien lukumäärä jatkoi Suomessa kasvuaan vuonna 2007 ja oli 3,8 % suurempi kuin vuonna 2006. Vahinkotaajuus eli kaikkien tapauksien lukumäärä miljoonaa työtuntia kohden kasvoi 1,8 %. Työtehtävissä työpaikoilla tapahtui 120 000 korvaukseen johtanutta vahinkoa, joista kuolemaan johti 46. Työpaikkatapaturmien määrä kasvoi eniten kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimustoimialalla, mitä selittää henkilö-

vuokraustoiminnan merkittävä lisääntyminen keskimääräistä riskialttiimmassa töissä.

EU:n komissio hyväksyi keväällä 2007 uuden työsuojelustrategian Työn laadun ja tuottavuuden parantaminen: yhteisön työterveys- ja työturvallisuusstrategia vuosiksi 2007–2012. Strategian tavoitteena on työtapaturmien vähentäminen 25 %:lla vuoteen 2012 mennessä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomessa tapaturmien työturvallisuuden ja ammattitautien sekä "läheltä piti" -tilanteiden syihin paneudutaan huolella ja etsitään yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa tehokkaat keinot, joilla tapauksien määrä käännetään laskuun ja EU:n asettama 25 %:n vähennystavoite saavutetaan.

Työturvallisuuden ja työterveyden edistämiseksi on keskeinen merkitys pyrittäessä turvaamaan työvoiman riittävyys ja pidentämään työuria. Asian yhteiskunnallinen merkitys huomioon ottaen on tärkeää, että osana hallituksen työn, yrittämisen ja työelämän politiikkaohjelmaa valmistellaan yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa laaja-alainen, hallinnonalarajat ylittävä työturvallisuuden ja työterveyden edistämisen kansallinen toimintasuunnitelma. Suunnitelmassa tulee syvällisen tilanneanalyysin pohjalta asettaa työelämän tarpeita vastaavat tavoitteet, esittää tarvittavat toimenpide-ehdotukset sekä varmistaa toimiva seuranta. Tärkeää on, että työturvallisuus ja työterveys saavat päätöksenteossa niiden yhteiskunnallista merkitystä vastaavan aseman ja löydetään keinot, joilla tehostetaan valtion ja kuntien viranomaisten, työmarkkinajärjestöjen, kansalaisjärjestöjen sekä kaikkien työnantajien ja työntekijöiden yhteistyötä työturvallisuus- ja työterveystilanteen parantamiseksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä tarkoitetun yleissopimuksen,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että hallituksen esityksessä tarkoitettu suositus otetaan tarpeellisin osin huomioon tulevassa lainsäädäntötyössä.

Helsingissä 12 päivänä maaliskuuta 2008

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Arto Satonen /kok
vpj. Jukka Gustafsson /sd
Susanna Haapoja /kesk
Hannakaisa Heikkinen /kesk
Anna-Maja Henriksson /r
Arja Karhuvaara /kok
Johanna Karimäki /vihr
Merja Kuusisto /sd
Merja Kyllönen /vas

Esa Lahtela /sd
Jari Larikka /kok
Markus Mustajärvi /vas
Sanna Perkiö /kok
Paula Sihto /kesk (osittain)
Katja Taimela /sd
Tarja Tallqvist /kd
Jyrki Yrttiaho /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.